

HOTEL »TERME« U BIZOVCU, djelo M. Mitevskog

zahvaljujući kojima se novija turistička izgradnja znatnije prilagođava krajoliku te postojećim povijesnim urbanim aglomeracijama. Nasuprot velikim monolitnim hotelima, zapažaju se nastojanja za raščlanjivanjem volumena građevina (»Maestral« u Brelima, 1966, J. de Luca, A. Rožić i M. Salaj; »Barbara« u Zadru, 1970, Z. Bregovac; »Libertas«, 1970, A. Čičin-Šain i Ž. Vincek; »Adriatic II« u Opatiji, 1971, B. Žnidarec; »Plat« u Platu, 1972, P. Kušan; »Croatia« u Cavtatu, 1972, S. Miličević) te napori da se veliki objekti usklade s mjerilima krajolika (hoteli »Solaris« pokraj Šibenika, 1968, B. Magaš; »Marina Lučica« u Primoštenu, 1971, L. Perković; »Berulia« u Brelima, 1971, A. Rožić; »Galijot« u Plavoj laguni, 1971, M. Salaj; »Marko Polo« u Korčuli, 1972, B. Bernardi). Građevno se naslijeđe interpretira na suvremeni način u novim hotelskim naseljima (»Uvala Scott« u Kraljevici, 1969, I. Emili; »Ad Turres« u Crikvenici, 1970, D. Turato; Babin kuk na Lapadu, 1975–77, E. D. Stone i »Centar 51«; »Kaktus« u Supetru na Braču, 1977, J. Rošin; »Lavica« kod Splita, 1981, J. Rošin; »Bretanide« u Bolu na Braču, 1985, D. Kovačić; »Punta« u Igranima, 1987, O. Pavlinović). — Nasuprot masovnoj nekontroliranoj izgradnji duž cijele jadranske obale, u težnji da se očuva prirodni ambijent, 70-ih se godina jadranska urbana tradicija odražava u planovima novih koncentriranih *turističko-stambenih naselja* (Červar-Porat, urbanistički plan J. Matijevića, 1971; »Gajac« na Pagu, urbanistički plan D. Milasa, 1987). — U novije se vrijeme u znatnijem broju grade *marine i lučice* za prihvat jahti s objektima koji uglavnom imaju obilježja regionalnoga i lokalnoga graditeljstva (Zadar, 1985, A. Uglešić; Acy marina u Korčuli, 1990, J. Rošin). — U unutrašnjosti se gradi uglavnom u nacionalnim parkovima (»Plitvice«, 1958, M. Haberle, te »Bellevue«, 1963, i »Jezero«, 1970, Z. Bregovac) ili uz lječilišta (»Lipik« u Lipiku, 1978, Z. Krznarić i M. Salaj; »Terme« u Bizovcu, 1990, M. Mitevski). — U Domovinskoj su ratu uništeni mnogobrojni hoteli i turističke građevine u Slavoniji, na području od Zadra do Šibenika te na cijelome juž. primorju.

LIT.: J. Čulić, Način za rješenje problema naših pasivnih krajeva, Jugoslavenski turizam (Split), 1928, 2. — M. Marasović, O dosadašnjoj turističkoj izgradnji jadranske obale, ČIP, 1966, 160–161. — G. Gamulin, Arhitektura u regiji, Zagreb 1967. — A. Pasinović, Prostorni krug Jadrana, ŽU, 1967, 5. — Ž. Domljan, Programske i metodološke pretpostavke u prostornoj koncepciji jadranskog područja, ibid. — Isti, Poslijeratna arhitektura u Hrvatskoj, ibid., 1969, 10. — Ž. Čorak, Stil i karakter suvremenih zahvata u jadranski prostor, ibid., 1973, 18–20. — M. Prelog, Prostor i vrijeme, Zagreb 1973. — D. Kečkemet, Uloga tradicije u suvremenoj arhitekturi, ŽU, 1976, 24–25. — Isti, Moderna arhitektura u Dalmaciji, Arhitektura, 1976, 156–157. — Humanističke vrijednosti turizma (zbornik), Zadar 1977. — I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — ČIP (bibliografija), 1982, 7–8. — I. Perić, Razvitak turizma u Dubrovniku i okolici, Dubrovnik 1983. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, Arhitektura, 1986, 196–199. — B. Zhi Fang, Izgradnja turističkih objekata u Jugoslaviji, Beograd 1986. — Urbanistički institut SR Hrvatske (monografija), Zagreb 1987. — I. Blažević, Povijest turizma Istre i Kvamera, Opatija 1987. — D. Kečkemet, Turistička arhitektura u jadranskom krajoliku i povijesnoj urbanoj sredini, Pomorski zbornik, 1989, 27. — T. Premierl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1990. — Cultural Heritage of Croatia in the War 1991–92, Zagreb 1993. D. Kt. i R.

TURKALJ, Joza, kipar (Irig u Srijemu, 16. XI. 1890 — Zagreb, 24. VI. 1943). Pohađao Akademiju u Zagrebu 1910–14 (R. Valdec, R. Frangeš-Mihanović). Usavršavao se u Beču 1920–22 (H. Bitterlich). Modelirao portrete i autoportrete (R. Mihailović, 1916; *Kćerka Lelija*, 1935; J. Pavić, 1936; *Autoportret*, 1938), nadgrobne spomenike (M. Steineru, 1932; B. Petroviću, 1936; I. Jutriši, 1941), a znatan dio njegova opusa pripada dekorativnome žanru i primijenjenoj plastici (sfinge u zoološkom vrtu u Zagrebu, reljefi za Higijenski zavod u Dubrovniku). S V. Radaušem izvodio 1939. *Spomenik borcima Prvoga svjetskog rata* na Mirogoju u Zagrebu.

Turkaljevo djelo nije opsežno, a njegov je umj. razvoj tekao mirno. Najčešća mu je tema žensko tijelo. Njegove mnogobrojne figure i aktovi modelirani su jednostavno, širokim plohami i zatvorenim planovima u kojima ponekad položaj ruku i njihova krivulja teži stilizaciji (*Plesačica*, 1920). Izradio je nekoliko medalja i spomenica vezanih uz održavanje športskih priredaba u Zagrebu. U njima se na realističan način reproduciraju karakteristični pokreti likova, istaknuti kontrastima svjetla i sjene (*Internacionalni miting u Zagrebu*, 1923). Izlagao je na Proljetnome salonu 1916–27, te s »Grupom zagrebačkih umjetnika«. Samostalnu izložbu priredio je u Zagrebu 1921.

LIT.: I. Gorenčević, Predodređenje doživljavanja likovnih umjetnosti. Vidici s nekih uspona našeg modernog vajarstva, Savremenik, 1921, 3. — I. Esih, Joza Turkalj 1890–1943, Prosvjetni život, 1943, 14–15. — B. Gagro, Hrvatska skulptura građanskog perioda, u kata-

J. TURKALJ, *Ženski akt*, Zagreb, Gliptoteka HAZU

J. TURKOVIĆ, *Žene pod kostanjom*

logu: Jugoslovenska skulptura 1870–1950, Beograd 1975. — V. Zlamalik, Osamdeset godina hrvatskog medaljerstva, u katalogu: Memorijal Ive Kerdića, Osijek–Zagreb 1980. — V. Kušan, Joza Turkalj, u knjizi: Imago mundi, Zagreb 1982. R.

TURKETO, Žarko, arhitekt i urbanist (Bol, 12. VIII. 1923 — Split, 4. XII. 1994). Završio Tehnički fakultet u Zagrebu 1952. God. 1952–56. radio u Urbanističkom zavodu grada Sarajeva na urbanističkom planiranju grada i projektiranju stambenih zgrada; do 1958. djeluje u Rijeci, a potom u Splitu na izradi Regionalnoga prostornog plana kotara Split. Od 1965. do umirovljenja 1985. radi u Urbanističkom zavodu Dalmacije u Splitu, najprije na pripremama za izradu Generalnoga urbanističkog plana Splita, a potom na izradi mnogobrojnih urbanističkih planova, programa i studija za stambena, sportsko-rekreacijska, turistička i industrijska područja u Splitu i na Braču. Koautor je prvonagrađenih radova na natječajima za urbanistička rješenja područja Spinuta u Splitu i središta Ulcinja, te trećenagrađenoga rješenja za centar Sarajeva. Autor je projekata hotela »Elafuza« i »Borak« u Bolu na Braču.

Dr. Ma.

TURKOVIĆ, Greta, kiparica i ilustratorica (Križevci, 11. V. 1896 — Zagreb, 18. II. 1978). Diplomirala kiparstvo na Akademiji u Zagrebu 1919 (R.

M. TURKULIN, poslovna zgrada na uglu Ulice grada Vukovara i Heinzelove ul. u Zagrebu

Frangeš-Mihanović, R. Valdec). Radila je skulpture u drvu, mramoru i bronci (*Glava djevojčice*, 1920; *Portret djevojke*, 1925; *Grupni portret*, 1967), kiparske karikature u terakoti (R. Frangeš-Mihanović, R. Valdec, I. Kerdić), drvene lutke za »Teatar marioneta«, 1919. Bavila se ilustriranjem knjiga (*Ampelografski atlas*, Zagreb 1954) te projektiranjem i izradom umjetničkoobrotnih predmeta (kovano željezo, drvo, staklo, keramika, tekstil). LIT.: Izložba kiparskog stvaralaštva (katalog), Zagreb 1972. V. Fo.

TURKOVIĆ, Josip, slikar (Đurđevac, 4. IV. 1936 — Zagreb, 12. V. 1982). Završio Pedagošku akademiju u Zagrebu 1964. Bio je nastavnik u Lgradu, Zagrebu i Virju. Slikao krajolike i figuralne kompozicije lirskih ugođaja, usredotočujući se na svjetlosne i kromatske vrijednosti. Objavio mape *Grafika* (1971) i *Podravina, zemlja Picoka* (1980). Likovno opremio prostore javne namjene u Koprivnici, Đurđevcu i Budimpešti. Za crkve u Ljubuškom i Rumbocima (Rama) naslikao postaje križnoga puta. Sakupljao etnogr. građu u Podravini i izložio je u Virju (1967) i Koprivnici (1974). — Samostalno izlagao u Virju, Đurđevcu, Koprivnici, Zagrebu, Čakovcu, Hlebinama, Karlovcu, Göttingenu, Bergamu, Hamburgu i Göteborgu. Retrospektivna izložba priredena mu je u Koprivnici 1983.

BIBL.: *Podravsko rukovorje*, Koprivnica 1978.

LIT.: V. Zlamalik, Slikarstvo Josipa Turkovića (katalog), Hlebina 1974. — D. Horvatić, Krajolici kao fantastika, *Odjek*, 15. X. 1974. — M. Špoljar, Josip Turković (katalog), Koprivnica 1983. — D. Horvatić, Josip Turković, Zagreb 1988. D. Hč.

TURKOVIĆ, Rudolf, slikar (Šljivoševci u Podravini, 2. X. 1889 — Osijek, 29. X. 1971). Školovao se na Visokoj školi za izobrazbu profesora risanja u Budimpešti 1909–13 (B. Benczur, A. Strobl, E. Erdösy). Bio je lik. pedagog u Osijeku. Slikao u akvarelu poetski nadahnute pejzaže i mrtve prirode. Motive nalazio u Osijeku i okolici, Slavoniji, Bosni i primorju. Samostalno izlagao u Osijeku 1969. Ostavio opsežan opus crteža. LIT.: S. Brišić, Rudolf Turković (katalog), Osijek 1969. O. Šr.

TURKULIN, Marijan, arhitekt (Zagreb, 26. X. 1939). Diplomirao 1964. na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu (N. Šegvić). Od 1976. djeluje u Arhitektonskome projektnom zavodu u Zagrebu. Autor je mnogobrojnih javnih, stambenih i poslovnih zgrada od kojih se ističu: osnovna škola u Brestovcu Orehovečkom (1967, s K. Pučarom); osnovna škola u Čučerju (1969, s M. Peterčićem); stambeni blok u Prečkom (1978, s Petrom Vovkom); pogonski objekt Elektre (1984, s P. Vovkom); laboratorij za zaštitu bilja na Žitnjaku (1985); poslovna zgrada na uglu Ul. grada Vukovara i Heinzelove ul. (1990); hotel »Sheraton« — Zagreb (1986–95); poslovna zgrada na uglu Ul. grada Vukovara i Miramarske (1993) — sve u Zagrebu, te poslovni centar »Mali Palit« u Rabu (1992). Sudjelovao na mnogim natječajima od kojih su važniji oni za turističko-hotelski kompleks Šmidhen u Samoboru (1969, I. nagrada, s M. Peterčićem i D. Milićem); srednjoškolski centar u Novskoj (1980, I. nagrada); željeznički srednjoškolski centar u Novom Zagrebu (1985, I. nagrada, s V. Penezićem, K. Roginom i D. Novoselcem); stambeno-poslovna zgrada u Velikoj Gorici (1986, I. nagrada, sa Stjepanom Stipanićem, Majom Tončić, Lidijom Tomeljak i I. Pitešom).

LIT.: D. Venturini, Arhitektonski projektni zavod — AZP, Zagreb 1982. — Arhitektonski atelier A6, 76–86, Zagreb 1986. F. Vu.

TURNADŽIĆ, Emira, slikarica (Zagreb, 19. V. 1955). Diplomirala na Akademiji u Sarajevu 1979 (I. Mujezinović). Bila je suradnica Majstorske radionice Lj. Ivančića i N. Reisera u Zagrebu. Njezine slike nose osebujnu figurativnu notu, u kojoj prevladavaju kiparski osjećaj za plastičnost i dramatični tonovi boje (*Preobražaj*, 1981; *Kutija*, 1982). Samostalno je izlagala u Rijeci, Banjoj Luci i Sarajevu. Bavi se malom plastikom.

LIT.: N. Zildžo, Emira Turnadžić (katalog), Sarajevo 1983. — B. Babić, Emira Turnadžić (katalog), Sarajevo 1984. R.

TUŠEK, Božidar, arhitekt (Sunja, 16. XII. 1910). Diplomirao na Tehničkome fakultetu u Zagrebu 1934. Od 1952. projektant u »Planu« a potom voditelj Arhitektonskoga atelieru u Zagrebu. Projektirao pretežno građevine javne namjene, u kojima se očituje težnja da plastične i vizualne elemente arhitektonske plohe podredi strogoj, kristalinoj koncepciji volumena. Među realiziranim projektima ističu se hotel »Internacional« (1959), Filozofski fakultet (1962), upravna zgrada, institut i restauracija tvornice OKI (1963), Elektrotehnički fakultet (1965), poslovne zgrade »Mašinoimpexa« i »Poljoopskrbe« u Varšavskoj ul. (1960. i 1966), juž. tribina mak-